

Kattugla Steinerbarnehage

KATTUGLAS HANDLINGSPLAN

mot mobbing og krenkelser i barnehagen

INNHALDSFORTEGNELSE

Plan for et trygt og godt barnehagemiljø i Kattugla Steinerbarnehage	2
<i>Innledning</i>	2
<i>Regelverk</i>	2
<i>Hva er aktivitetsplikt?</i>	3
<i>Krenkende atferd og mobbing i barnehagen</i>	4
Definisjon på mobbing:	4
Samarbeid mellom barnehage og hjem	4
<i>Forebygge mobbing og andre krenkelser</i>	5
<i>Forebyggingsiltak:</i>	5
<i>Avdekke mobbing</i>	6
<i>Håndtere og stoppe mobbing og andre krenkelser</i>	6
Observasjonslogg	6
Sjekkliste	7
Mal for aktivitetsplan:	7
Mal for plan om aktivitetsplikt barnehage	7
Kilder:	8

PLAN FOR ET TRYGT OG GODT BARNEHAGEMILJØ I KATTUGLA STEINERBARNEHAGE

INNLEDNING

Handlingsplan for å sikre et trygt og godt barnehagemiljø i Kattugla Steinerbarnehage er utarbeidet med utgangspunkt i Udirs kompetansepakke om et trygt og godt barnehagemiljø (Udir, 2020). Kattuglas plan viser hvordan barnehagen arbeider for å forhindre mobbing og andre krenkelser. Planen beskriver hva barnehagen skal gjøre for å forebygge og gjenkjenne mobbing og krenkelser blant barn og voksne, samt hvilke tiltak som må iverksettes dersom det forekommer mobbing eller krenkelser.

For oss i Kattugla Steinerbarnehage er det avgjørende at barna er trygge, trives og opplever vennskap og fellesskap. Vi ønsker at hvert barn skal glede seg til å komme i barnehagen, og føle seg sett, verdsatt og inkludert. I Kattugla Steinerbarnehage jobber vi systematisk for å fremme et trygt og inkluderende barnehagemiljø. Vi arbeider med å oppdage, forebygge og stanse alle former for krenkelser, og følger opp med egnede tiltak til barna opplever trygghet og trivsel.

Handlingsplanen mot mobbing og andre krenkelser skal bidra til:

- At alle barn i Kattugla Steinerbarnehage opplever å være betydningsfulle for fellesskapet.
- At alle barn i Kattugla Steinerbarnehage skal oppleve et trygt og godt barnehagemiljø.
- At alle barn i Kattugla Steinerbarnehage har noen å leke med og får mulighet til å knytte vennskap.
- At alle barn i Kattugla Steinerbarnehage opplever tilhørighet til gruppen.
- En felles definisjon og oppfatning av hva mobbing er.
- Å definere voksnes holdninger til mobbing og krenkelser.
- At alle voksne handler hvis de oppdager eller hører om noen som blir mobbet eller holdt utenfor.
- Å danne en felles retning for arbeidet mot mobbing i Kattugla Steinerbarnehage.

REGELVERK

Barnehageloven fikk i januar 2021 et nytt kapittel som handler om trygt og godt barnehagemiljø og hvordan barnehagen skal arbeide for å oppnå dette. Et trygt og godt barnehagemiljø handler om mer enn fravær av mobbing og andre krenkelser – det innebærer at barna skal oppleve inkludering, tilhørighet og omsorg. Det er barnets egen opplevelse som skal legges til grunn når barnehagen skal ta stilling til om barnet har et trygt og godt barnehagemiljø.

Rammeplanen for barnehager (2017) slår fast at: «Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap.» Det som er nytt fra januar 2021 er at loven setter tydeligere krav til barnehagens arbeid med det psykososiale miljøet.

Kapittel VIII i barnehageloven om psykososialt barnehagemiljø slår fast at det skal være nulltoleranse for ulike former for krenkelser som utestenging, mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Videre har alle ansatte plikt til å gripe inn dersom et barn utsettes for slike krenkelser, og barnehagen har plikt til å forebygge tilfeller der barn ikke har et trygt og godt miljø. Loven innfører også en aktivitetsplikt, med skjerpet aktivitetsplikt i de tilfellene der en ansatt krenker et barn.

§ 41. Nulltoleranse og forebyggende arbeid

Barnehagen skal ikke godta krenkelser som for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Alle ansatte i barnehagen skal gripe inn når et barn i barnehagen utsettes for slike krenkelser. Barnehagen skal forebygge tilfeller hvor barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø ved å arbeide kontinuerlig for å fremme helsen, trivselen, leken og læringen til barna.

(Barnehageloven § 42 om aktivitetsplikt utdypes i neste avsnitt.)

HVA ER AKTIVITETSPLIKT?

Aktivitetsplikten gir tydelige krav til hva de som arbeider i barnehagen skal gjøre dersom det er mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Aktivitetsplikten inneholder fire delplikter:

1. Plikt til å følge med på hvordan barna har det:

- Vi følger med og observerer gruppedynamikken og enkeltbarn i ulike aktiviteter, både inne og ute.
- Hvis vi ser et barn som blir utsatt for mobbing eller krenkende atferd, griper vi inn umiddelbart.

2. Plikt til å melde fra dersom det er mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø:

- Vi melder fra til daglig leder dersom vi får mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø.
- Daglig leder melder fra til barnehageeier i alvorlige tilfeller.
- Vi melder fra til daglig leder dersom vi får mistanke om eller kjennskap til at en ansatt krenker et barn. Daglig leder melder videre til barnehageeier.
- Ved mistanke eller kjennskap til at daglig leder krenker et barn, melder vi dette direkte til barnehageeier.

3. Plikt til å undersøke:

- Vi undersøker saken snarest ved mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har det trygt og godt i barnehagen.
- Dersom et barn eller foreldrene sier at et barn ikke har det trygt og godt, starter vi undersøkelse av saken.

4. Plikt til å sette inn tiltak

- Vi setter inn egnede tiltak der undersøkelsen har vist at barnet ikke har det trygt og godt.
- Tiltakene vi setter inn er basert på konkrete og faglige vurderinger.

Barnehagen skal utarbeide en skriftlig plan (aktivitetsplan) når det settes inn tiltak i en slik sak. Vi har utarbeidet en egen mal for aktivitetsplanen (se vedlegg) som vi bruker når et barn ikke har det trygt og godt i barnehagen. Aktivitetsplanen utarbeides i tett samarbeid med foreldrene, og den brukes til å dokumentere oppfølgingen av barnet. Når planen er påbegynt eller ferdig utfylt, arkiveres den i barnemappen.

Planen skal minimum inneholde:

- a) Hvilke problemer tiltakene skal løse
- b) Hvilke tiltak barnehagen har planlagt
- c) Når tiltakene skal gjennomføres
- d) Hvem som skal gjennomføre tiltakene
- e) Når tiltakene skal evalueres

KRENKENDE ATFERD OG MOBBING I BARNEHAGEN

DEFINISJON PÅ MOBBING:

"Mobbing av barn i barnehagen er handlinger fra voksne og/eller andre barn som krenker barns opplevelse av å høre til og å være en betydningsfull person for fellesskapet og muligheten til medvirkning." (Lund & Helgeland, 2016)

Det finnes andre definisjoner av mobbing som krever at handlingene gjentar seg over tid, eller som presiserer at tilfeldig erting ikke er mobbing. Med en nyere og utvidet definisjon får vi et bredere perspektiv på hva mobbing kan være. Det er naturligvis ikke slik at alle former for erting og slåing i barnehagen er mobbing. Barn kan krangle, de er i utvikling, og situasjoner i lek og sosial omgang kan bli vanskelig. Slike episoder er ikke nødvendigvis mobbing.

I utgangspunktet er det barnets egen subjektive opplevelse som skal lyttes til for å vurdere når noe er mobbing. Det er de voksnes ansvar å snakke med barn om hva de føler og har opplevd, samt å skille mellom tilfeldig krangling og at et barn systematisk holdes utenfor. Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og bidra til trivsel og glede i lek og læring. Personalet har ansvar for at alle barn får oppleve at de selv og alle i gruppen er betydningsfulle personer i fellesskapet.

SAMARBEID MELLOM BARNEHAGE OG HJEM

«Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling, jf. Barnehageloven § 1.»

Barnehagen og hjemmet har et felles ansvar for at mobbing ikke får utvikle seg i barnehagen. Begge parter må samarbeide for å forebygge, stoppe og følge opp mobbing, krenkelser og utenforskap. Det skal være lav terskel for både foreldre og barnehagen å ta opp bekymringer dersom et barn endrer atferd eller gir uttrykk for mistriivsel. Det er viktig å samarbeide med foreldre i arbeidet med holdninger og verdier.

Foreldrene bidrar til det forebyggende arbeidet ved å:

- Hilse på og snakke med alle barn; invitere barn hjem og legge til rette for nye vennskap.
- Vise interesse for de andre barna og foreldrene i barnehagen.
- Snakke positivt om andre barn, foreldre, personalet og barnehagen.
- Gi tilbakemelding om eget barns trivsel og opplevelser.
- Melde fra til barnehagen dersom det oppdages erting/mobbing blant barna.
- Dersom bursdagsinvitasjoner legges i barnas hyller, må man invitere enten hele avdelingen, alle av samme kjønn eller alle i samme aldersgruppe.

FOREBYGGE MOBBING OG ANDRE KRENKELSER

«Barnehagen skal forebygge tilfeller hvor barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø ved å arbeide kontinuerlig for å fremme helsen, trivselen, leken og læringen. jf. Barnehageloven § 41»

Alle barn skal trives og ha et trygt og godt barnehagemiljø preget av vennskap, lek, inkludering og mestring. For å fremme et slikt miljø må personalet være til stede med barna, følge med på deres samspill, og gi støtte og veiledning der det trengs. Voksne er rollemodeller for barn, og de setter også standarden for barns møte med andre mennesker. Relasjonen mellom barn og voksne er sentral i arbeidet mot mobbing i barnehagen. Vi må huske at vi voksne er forbilder i alt vi gjør.

FOREBYGGINGSTILTAK:

For å kunne forebygge mobbing i Kattugla skal vi ha:

- Tydelige verdier og felles holdninger som praktiseres av de voksne.
- Voksne som legger til rette for at hvert barn får en god og trygg start i barnehagen, med en forutsigbar dagsrytme.
- Voksne som observerer og reflekterer over miljøet i barnegruppen.
- Voksne som reflekterer over egne holdninger og handlinger.
- Aktive, varme og engasjerte voksne som ser og hører barnet.
- Voksne som viser alle barna tillit og formidler forventninger til dem på en tydelig måte.
- Voksne som sørger for at alle barn er med i leken, og som planlegger aktiviteter og grupper slik at alle opplever mestring på sitt nivå.
- Voksne som involverer seg i lek.
- Voksne som går inn i konflikter og hjelper barna å løse dem på en god måte.
- Voksne som er gode forbilder og legger til rette for inkludering og vennskap.
- Voksne som kan veilede barna i utfordrende relasjoner og situasjoner.
- Voksne som jobber målbevisst med å styrke barnas sosiale kompetanse.
- Voksne som er tilstedeværende og observerer samspill mellom barna, mellom de voksne og mellom barna og de voksne.
- Varme, tydelige voksne som ser og handler når barn blir utsatt for gjentatte negative handlinger.
- Voksne som bryr seg og har samtaler med barna i små grupper om hvordan de har det i barnehagen.
- Voksne som snakker godt om hverandre og om andre barn.
- Voksne som vektlegger et godt samarbeid med foreldrene.
- Jevnlige diskusjoner vedrørende mobbing på avdelingsmøter og personalmøter.
- Jevnlig evaluering av barnehagens miljø.

AVDEKKE MOBBING

Krenkelser kan være vanskelige å oppdage. De voksne må ha felles forståelse for hva krenkende atferd innebærer. Det er viktig å være observant på endringer i barns atferd, da det kan være tegn på at noe er galt. Et tett samarbeid mellom barnehage og hjem gjør det lettere å fange opp endringer i barns atferd.

Følgende tiltak er viktige, og blir prioritert i Kattugla Steinerbarnehage for å avdekke krenkelser:

- Personalet må være «tett på» barna i lek og aktiviteter for å kunne følge opp atferd som kan utvikle seg til mobbing.
- Personalet observerer og kartlegger samspill mellom barna og mellom voksne og barn.
- Personalet er til stede, leker og snakker med barna om hvordan de har det, og er samtidig oppmerksomme på endringer i barnas atferd.
- Personalet gjennomfører barnesamtaler med fokus på barnas trivsel – én til én eller i gruppe.
- Pedagogene gjennomfører foreldresamtaler der barns trivsel, atferd og vennskap tas opp.
- Håndtere og stoppe mobbing og andre krenkelser

HÅNDTERE OG STOPPE MOBBING OG ANDRE KRENKELSER

Kattugla Steinerbarnehage skal være fri for krenkelser og utenforskap. Hvis det likevel oppstår slike situasjoner, griper de ansatte inn umiddelbart. I håndteringen av krenkelsessaker er det viktig at barnehagen ivaretar alle parter – både den som er krenket, den som har krenket, og begge parters foresatte. Alle medarbeidere har aktivitetsplikt. De som ser tegn på mobbing eller mottar en bekymringsmelding fra foresatte må varsle nærmeste leder.

Daglig leder har det overordnede ansvaret for hvordan krenkelser blir håndtert. I Kattugla Steinerbarnehage skal de voksne være til stede og handle, med en klar bevissthet om betydningen av aktiv tilstedeværelse.

OBSERVASJONSLOGG

Hva har jeg sett/hørt	Hvem gjelder det	Når	Signatur

SJEKKLISTE

En sjekkliste om de voksnes forhold til barna i barnehagen:

Spørsmål	Bra/Tilfredsstillende	Nei/Tiltak må iverksettes
Er de voksne i Kattugla steinerbarnehage anerkjennende og støttende i forhold til barns initiativ?		
Blir alle barna lagt merke til i like stor grad, uavhengig av atferd?		
Får noen barn stadig positiv oppmerksomhet fra oss voksne – mer enn andre barn (ta for dere alle barna)		
Er det noen barn i gruppen som vi voksne tar mer kontakt med – og finner på flere aktiviteter med enn andre barn? (navn, følg opp)		
Har vi voksne større tålmodighet med enkelte barn i gruppen enn andre, når det gjelder å følge dem opp/ hjelpe dem? Blir noen barn raskere avbrutt/avvist av oss voksne enn andre når de tar kontakt med oss? (navn/følg opp)		
Klarer vi å involvere alle barna i felleskapet – for eksempel i praten rundt bordet ved måltidet (navn, følg opp).		

MAL FOR AKTIVITETSPLAN:

Hva er utfordringen?	
Hvilke tiltak skal gjennomføres?	
Når skal tiltakene gjennomføres?	
Hvem er ansvarlig?	
Når skal tiltakene evalueres?	

[MAL FOR PLAN OM AKTIVITETSPLIKT BARNEHAGE](#)

KILDER:

Udir (2020), kompetansepakke om et trygt og godt barnehagemiljø

Kunnskapsdepartementet (2017). Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver, Oslo.

Lund, I og Helgeland, A. (2016). Mobbing i barnehagen. Anerkjennelse som forebygging. Oslo.

Forsidebilde:

Waldorf Early Childhood Association of North America. (u.å.). *Merrily We Sing – Cover Art Prints for Home and Classroom* [Illustrasjon]. Hentet fra <https://store.waldorfearlychildhood.org/products/merrily-we-sing-cover-art-prints-for-home-and-classroom>